

Министерство за финансии на Република Македонија
Сектор за меѓународни финансиски односи и управување со јавен долг

Годишен извештај за управување со јавниот долг на
Република Македонија за 2012 година

Скопје, 2013 година

СОДРЖИНА

I. Вовед	4
I.1. Методологија.....	4
II. Макроекономски движења во Република Македонија во 2012 година	5
III. Позначајни активности во периодот јануари-декември 2012 година.....	7
III.1 Меѓународни окружувања (каматни стапки и девизни курсеви)	7
III.2 Кредитен рејтинг на Република Македонија во 2012 година	8
III.3. Движење на јавниот долг.....	10
III.4. Издавање единаесетта емисија на обврзници за денационализација	10
III.5. Сервисирање на јавниот долг	10
III.6. Континуирани државни хартии од вредност	11
III.7. Новосклучени заеми во 2012 година	13
III.8. Издадени гаранции во 2012 година	16
IV. Активности во управувањето со јавниот долг	19
IV.1. Повлекувања по основ на склучени кредити по кредитори и нивоа на долг	19
IV.2. Примарен пазар на ДХВ	20
IV.3. Секундарен пазар на ДХВ	24
V. Карактеристики на портфолиото на долгот.....	26
V.1. Државен долг	26
V.2. Надворешен државен долг.....	29
V.3. Внатрешен државен долг	31
V.4. Гарантиран јавен долг	33

Табели:

Бр.1 Повлекувања по основ на склучени и новосклучени кредити по кредитори и нивоа на јавен долг.....	19
Бр.2 Нето емисија на континуирани државни хартии од вредност и структурни обврзници.....	20
Бр.3 Просечни каматни стапки на ДХВ без девизна клаузула.....	21
Бр.4 Просечни каматни стапки на ДХВ со девизна клаузула.....	21
Бр.5 Движење на државниот долг во Република Македонија.....	26
Бр.6 Просечно време на достасување – АТМ (во години).....	28
Бр.7 Просечно време до рефиксирање– АТТ (во години).....	28
Бр.8 Надворешен јавен долг по кредитори и должници.....	29
Бр.9 Внатрешен јавен долг според GFS и Законот за јавен долг	31

Графикони:

Гр.1 Движење на каматната стапка ЕУРИБОР во 2012.....	7
Гр.2 Движење на каматната стапка ЛИБОР во 2012.....	7
Гр.3 Девизен курс денар/евро.....	8
Гр.4 Девизен курс денар/американски долар.....	8
Гр.5 Девизен курс евро/американски долар.....	8
Гр.6 Девизен курс евро/јен.....	8
Гр.7 Побарувачка и реализација на ДХВ на аукциите јан-дек2012	20
Гр.8 Каматни стапки постигнати на аукциите на ДХВ без девизна клаузула.....	22
Гр.9 Каматни стапки постигнати на аукциите на ДХВ со девизна клаузула.....	22
Гр.10 Сопственичка структура на континуирани ДХВ.....	23
Гр.11 Рочна структура на континуирани ДХВ.....	23
Гр.12 Обем на тргување со структурни државни обврзници.....	24
Гр.13 Принос до достасување на структурните државни обврзници.....	24
Гр.14 Склучени трансакции на пазарот преку шалтер во 2012	25
Гр.15 Движење на државниот долг во однос на БДП.....	26
Гр.16 Каматна структура на државниот долг.....	27
Гр.17 Валутна структура на државниот долг.....	27
Гр.18 Пазарен/непазарен државен долг.....	27
Гр.19 Отплата на камата и главница по основ на државен долг.....	28
Гр.20 Структура на надворешниот јавен долг по кредитори.....	29
Гр.21 Структура на надворешниот јавен долг по мултилатерални кредитори.....	30
Гр.22 Валутна структура на надворешниот државен долг.....	30
Гр.23 Каматна структура на надворешниот државен долг.....	30
Гр.24 Валутна структура на внатрешниот државен долг.....	31
Гр.25 Каматна структура на внатрешниот државен долг.....	32
Гр.26 Однос меѓу состојбата на структурните обврзници и континуираните ДХВ.....	32
Гр.27 Состојба на гарантиран јавен долг.....	33
Гр.28 Гарантиран јавен долг по кредитори.....	33
Гр.29 Гарантиран јавен долг по должници.....	33

Врз основа на член 27 став 2 од Законот за јавен долг (Службен весник на Република Македонија бр.62/05, 88/08, 35/11), Собранието на Република Македонија се информира со Годишниот извештај за управување со јавниот долг на Република Македонија за 2012 година.

I. Вовед

Изготвувањето на Годишниот извештај за управувањето со јавниот долг има за цел поблиску и на редовна основа да ги информира Владата и Собранието на Република Македонија и да ја запознае јавноста со карактеристиките на вкупниот јавен долг на Република Македонија, како и со мерките кои се преземени во текот на минатата година за ефикасно управување со должничкото портфолио на Република Македонија.

I.1. Методологија

Државниот долг ги опфаќа сите финансиски обврски создадени со задолжување на Република Македонија, вклучувајќи го долгот на јавните установи на Република Македонија, општините, долгот на општините во градот Скопје и на градот Скопје.

Јавниот долг на Република Македонија е државниот долг и долгот на јавните претпријатија и трговските друштва кои се во целосна или доминантна сопственост на државата, општините, општините во градот Скопје и градот Скопје и на Народна банка на Република Македонија. Оттука, како носители на јавниот долг може да се јават Владата на Република Македонија, јавните установи основани од Република Македонија, општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, јавните претпријатија и трговските друштва кои се во целосна или во доминантна сопственост на државата, општините, општините во градот Скопје и градот Скопје и Народна банка на Република Македонија.

Оваа дефиниција за јавниот долг е содржана во Законот за јавен долг и ја претставува т.н. **национална методологија** за пресметка на јавниот долг и е усогласена со методологијата ГФС, која е содржана во **Прирачникот за статистика на владините финансии, издаден од страна на ММФ** и претставува често применувана методологија за пресметка на долгот на јавниот сектор.

Дополнително, во рамките на извештајот е дефиниран поимот консолидиран долг на Централна влада кој е во согласност со методологијата ГФС и се состои од државниот долг намален за долгот на општините, долгот на општините во градот Скопје и на градот Скопје.

II. Макроекономски движења во Република Македонија во 2012 година

Бруто домашен производ. Во 2012 година е забележан пад на БДП од 0,3% на реална основа, пред сè како резултат на неповолните економски движења во ЕУ, неизвесноста поврзана со должничката криза во еврозоната и очекувањата на економските субјекти. Имено, намалената екстерна побарувачка за македонски производи, пред сè од ЕУ, и падот на извозните цени предизвикаа намалена искористеност на капацитетите на компаниите во преработувачката индустрија, пад на индустриското производство и негативен раст на извозот. Дополнителен импакт врз економската активност во првиот квартал од 2012 година имаа лошите временски услови коишто доведоа до застој на активноста во градежништвото и пад на инвестициската побарувачка.

Анализирано според расходната страна на БДП, високата стапка на раст на бруто инвестициите од 12,1% го ограничи падот на БДП и истовремено создаде основи за зајакнување на конкурентноста на економијата во следниот период. Финалната потрошувачка забележа пад од 0,7% на реална основа, како резултат на личната потрошувачка која забележа пад од 1,2%, додека јавната потрошувачка забележа раст од 1,2%. Извозот на стоки и услуги забележа намалување од 0,4%, додека увозот забележа раст од 3,6% на реална основа, главно како резултат на високиот раст на бруто инвестициите.

Анализата на БДП според производната страна покажува дека падот на економската активност се должи на намаленото индустриско производство од 7,4%. Градежништвото, по падот од 8,1% во првата половина од годината условен од лошите временски услови, но и високата споредбена основа, во втората половина од годината забележа раст од 13,3%, со што просечениот раст во градежништвото е позитивен и изнесува 4,6%. Услужниот сектор во 2012 година забележа стапка на раст од 1,3%, во чии рамки угостителството забележа раст од 4,6%. Земјоделското производство регистрираше раст од 1,4%.

Инфлација. Во 2012 година стапката на инфлација изнесуваше 3,3%. Динамиката на инфлацијата беше водена од фактори на страната на понудата, додека притисоци врз инфлацијата преку каналот на побарувачката во 2012 година не беа присутни, со оглед на намалената економска активност и негативниот произведен јаз. Кварталната динамика покажува дека инфлацијата во првите два квартала имаше надолан тренд, додека во третиот и четвртиот квартал забележа одредено забрзување, како резултат на зголемените цени на електричната и топлинската енергија и цените на храната. Анализирано по категории, највисок раст на цените во 2012 година е забележан во категоријата Домување од 7,6%, следен од категоријата Облеки и обувки со раст на цените од 5,3%. Цените во категоријата Исхрана се зголемија за 2,4%, како последица на повисокиот раст на цените во втората половина од годината.

Надворешен сектор. Вредноста на извозот на стоки во 2012 година е пониска за 2,7% споредено со претходната година, додека увозот на стоки оствари минимален номинален раст од 0,3%. Како резултат на ваквите движења дојде до проширување на трговскиот дефицит за 6,1%, кој во 2012 година изнесува 23,7% од БДП. Ваквите движења во надворешно-трговската размена се одраз на влошениот глобален економски амбиент

и ослабената странска побарувачка, како и намалената домашна економска активност. Значителен дел од трговскиот дефицит е покриен од приватните трансфери чиј прилив во 2012 година е зголемен за 12% во однос на претходната година, достигнувајќи износ од 21,5% од БДП. Оттука, дефицитот на тековната сметка во 2012 година претставува 3,9% од БДП.

Приливот на странски директни инвестиции во земјата во 2012 година изнесува 1,4% од БДП, при што најголемиот дел е остварен во форма на акционерски капитал и реинвестирана добивка. Бруто девизните резерви се одржуваа на адекватно ниво, а на крајот на 2012 година изнесуваа 2.193 милиони евра, што претставува зголемување од 6% споредено со претходната година.

Пазар на труд. Во 2012 година забележани се позитивни движења на пазарот на работната сила. Според Анкетата на работна сила, бројот на вработени во 2012 година е повисок за 0,8% во однос на претходната година. Растот на вработеноста е придружен со пад на бројот на невработени од 0,8%, додека вкупниот број активно население е повисок за 0,3%. Ваквите движења на пазарот на работна сила предизвикаа стапката на вработеност во 2012 година да се зголеми на 39%. Стапката на невработеност во 2012 година се намали на 31% од 31,4%, колку што изнесуваше во 2011 година.

Анализата на административните податоци укажува дека бројот на невработени регистрирани во Агенцијата за вработување е во постојано намалување во текот на 2012 година. Така, на крајот на 2012 година регистрирани се 243,4 илјади лица, што претставува намалување од 13,4% споредено со една година порано. Во текот на 2012 година одливот на лицата од регистарот на Агенцијата изнесува околу 124 илјади, од кои 36,1% претставуваат нови засновани работни односи.

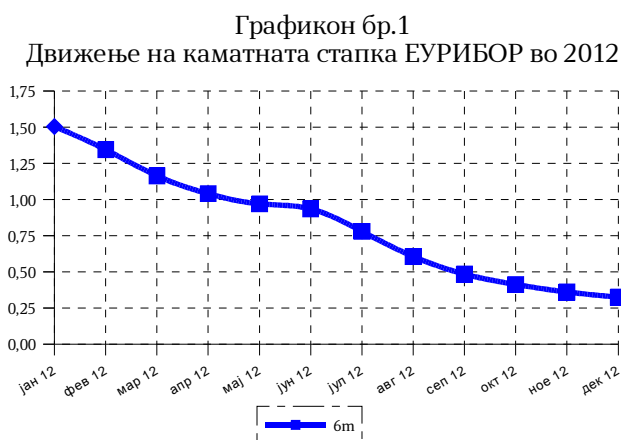
Просечната нето плата во 2012 година е повисока за 0,3% на номинална основа во однос на 2011 година, додека просечната бруто плата забележа раст од 0,2%.

III. Позначајни активности во периодот јануари-декември 2012 година

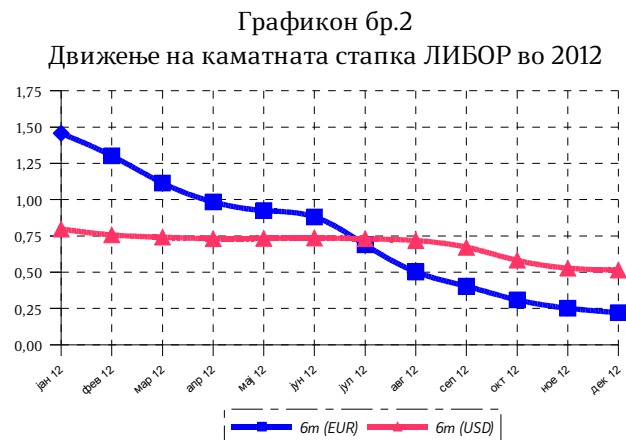
III.1 Меѓународни окружувања (каматни стапки и девизни курсеви)

Во текот на 2012 година, каматните стапки на меѓубанкарскиот пазар на депозити во еврозоната бележеа постојано намалување. Така, во овој период меѓубанкарската каматна стапка 6 месечен Еурибор во просек се намали за 1,19 процентни поени, односно просечната каматна стапка во јануари изнесуваше 1,51%, додека во декември 2012 година таа изнесуваше 0,32%. Истиот тренд го следеше и меѓубанкарската каматна стапка Либор за евро валута. Имено, на меѓубанкарскиот пазар на депозити во Лондон, просечниот 6 месечен Либор за евро валута во јануари 2012 година изнесуваше 1,46%, а на крајот на годината неговата просечна вредност беше 0,22%.

На меѓубанкарскиот пазар на депозити во Лондон, во периодот јануари - август 2012 година кај каматната стапка Либор за доларска валута со рок на достасување од 6 месеци беше евидентирано стабилно движење на нејзината вредност, додека до крајот на годината таабележеше благо намалување. Во 2012 година просечната каматна стапка на 6 месечниот Либор за доларска валута се намали за 0,27 процентни поени. Така, просечната каматната стапка на 6 месечниот Либор за доларска валута во јануари изнесуваше 0,79%, а до декември се намали на 0,52%.

Извор: European Banking Federation

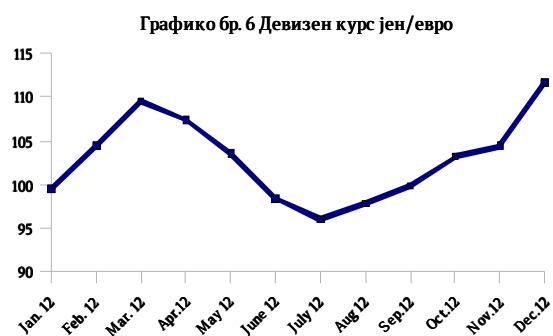
Извор: British Bankers Association

На девизниот пазар во Република Македонија, во 2012 година девизниот курс на денарот во однос на еврото беше стабилен и се движеше во вредносниот интервал од 61,4875 до 61,6607 денари за едно евро. Највисока вредност на денарот беше забележана на 6.10.2012 година кога изнесуваше 61,4875 денари за едно евро, додека најниската вредност на денарот беше евидентирана на 21.5.2012 година кога изнесуваше 61,6607 денари за едно евро. Во однос на девизниот курс денар/американски долар може да се диференцираат два периода, периодот јануари – јули 2012 година кога денарот ја намалуваше вредноста во однос на американскиот долар, и периодот јули – декември 2012 година кога беше евидентирано континуирано апрецирање на денарот. Во анализираниот период, девизниот курс на денарот во однос на американскиот долар се движеше во

вредносниот интервал од 45,7113 до 50,9173 денари за еден американски долар.

На меѓународниот финансиски пазар, од почетокот на 2012 година па до крајот на јули вредноста на еврото во однос на американскиот долар континуирано се намалуваше, достигнувајќи ја најниската вредност од 1,21 долари за едно евро на 24.7.2012 година. По овој период, вредноста на еврото се стабилизира и започна да ја јакне својата вредност. Во јануари, просечниот девизен курс американски долар/евро изнесуваше 1,29 долари за едно евро, а во декември 1,31 долари за едно евро, што претставува зголемување за 1,55%. Истовремено, истиот тренд беше забележан и кај девизниот курс јапонски јен/евро, односно во првите седум месеци од 2012 година еврото бележеше постојано намалување на вредноста во однос на јапонскиот јен достигнувајќи ја вредноста од 94,63 јени за едно евро. Во преостанатиот дел од годината еврото бележеше континуиран раст при што на 27.12.2012 година ја достигна највисоката вредност која изнесуваше 113,87 јени за едно евро. Во 2012 година вредноста на еврото во однос на јапонскиот јен апрецираше за 10,45%, односно во јануари просечниот девизен курс јен/евро изнесуваше 99,33 јени за едно евро, а во декември 109,71 јени за едно евро.

III.2 Кредитен рејтинг на Република Македонија во 2012 година

Република Македонија на годишно ниво добива нови ревидирани оценки за кредитниот рејтинг од страна на кредитните рејтинг агенции Fitch Ratings и Standard & Poor's.

Во 2011 година кредитната рејтинг агенција Fitch Ratings, ја потврди оценката за кредитниот рејтинг на Република Македонија за странска и за домашна валута ВВ+, како и стабилниот изглед на земјата. Доделената оценка за кредитниот рејтинг на Република Македонија се заснова врз стабилната макроекономска

политика, ниското ниво на државен долг и стабилниот банкарски систем.

Во истиот период, кредитната рејтинг агенција Standard & Poor's ја додели оценката за кредитниот рејтинг на Република Македонија за странска и домашна валута BB, со стабилен изглед. Доделената оценка за кредитниот рејтинг на Република Македонија се заснова врз умерениот долг на општата влада и преземените реформи за пристапување во Европската унија.

Во 2012 година кредитната рејтинг агенција Fitch Ratings, објави дека ја задржува оценката BB+ за кредитниот рејтинг на Република Македонија за странска и за домашна валута, како и стабилниот изглед на земјата. Согласно извештајот на Fitch Ratings, потврдениот рејтинг се должи на ниското ниво на инфлација, умерениот буџетски дефицит, релативно ниското ниво на јавниот долг и добро капитализираниот банкарски сектор, како и макроекономската стабилност и зголемениот обем на странски директни инвестиции.

Во 2012 година кредитната рејтинг агенција Standard & Poor's го потврди кредитниот рејтинг на Република Македонија за странска и за домашна валута BB со стабилен изглед на земјата. Според Standard & Poor's, потврдата на рејтингот се должи на поволната фискална политика и ниската задолженост, како и на изгледите за евентуално пристапување кон Европската унија, што претставува стожер за спроведување на реформите.

Стабилниот кредитен рејтинг на Република Македонија е значаен сигнал за странските инвеститори и позитивно влијае на каматната стапка по која земјата позајмува на меѓународниот пазар на капитал, како и на вкупниот економски и политички имиџ на Република Македонија.

Оценките за кредитниот рејтинг кои Република Македонија ги доби во 2011 и 2012 година од страна на меѓународните кредитни рејтинг агенции Fitch Ratings и Standard & Poor's, се прикажани во табелата во продолжение:

Кредитна рејтинг агенција Fitch Ratings

	2011	2012
Странска валута	BB+/Стабилен	BB+/Стабилен
Домашна валута	BB+/Стабилен	BB+/Стабилен

Извор: Fitch Ratings

Кредитна рејтинг агенција Standard & Poor's

	2011	2012
Странска валута	BB/Стабилен	BB/Стабилен
Домашна валута	BB/Стабилен	BB/Стабилен

Извор: Standard & Poor's

III.3. Движење на јавниот долг

Долгот на централната влада (консолидиран) на крајот на 2012 година изнесува 2.544,5 милиони евра и во однос на претходната година забележува пораст од 455,7 милиони евра. Доколку вредноста на долгот се изрази во однос на бруто домашниот производ, тој е зголемен за 6 процентни поени во споредба со крајот на 2011 година, односно од 27,8% на 33,8%. Сепак, согласно методот на евиденција на долгот кој се базира на готовинска пресметка, во износот на состојбата на долгот на крајот на 2012 година се содржани средства за рефинансирање на долгот во 2013 година, односно средства кои беа наменети за исплата на Еврообврзницата во износ од 175 милиони евра, која целосно беше исплатена на 8 јануари 2013 година.

Долгот на општините на крајот на 2012 година изнесува 10,0 милиони евра што претставува 0,13% во однос на БДП. Во однос на претходната година овој долг порасна за 5,9 милиони евра.

Долгот на јавните претпријатија на крајот на 2012 година изнесува 366,1 милиони евра што претставува 4,9% од БДП и во споредба со минатата година е зголемен за 57,7 милиони евра.

Долгот на Народна банка на Република Македонија на крајот на 2012 година изнесува 467,2 милиони евра, односно 6,2% од БДП. Во однос на претходната година, долгот на Народна банка на Република Македонија е намален за 135,9 милиони евра, што претставува 1,8 процентни поени од БДП.

III.4. Издавање единаесетта емисија на обврзници за денационализација

Врз основа на Законот за издавање обврзници на Република Македонија за денационализација („Службен весник на Република Македонија“ број 37/02, 89/08 и 161/09 и 6/12), на 16 март 2012 година беше издадена единаесетта емисија на обврзници за денационализација во износ од 10 милиони евра. Условите под кои е издадена оваа емисија на обврзници се идентични како и за првите десет емисии, односно рок на достасување 10 години со фиксна годишна каматна стапка од 2%. Првата рата за исплата на главнината и каматата на оваа емисија на обврзницата достасува на 1.6.2013 година.

Со оваа емисија на обврзници за денационализација опфатени се сите правосилни решенија за денационализација од 1.1.2011 до 31.1.2012 година, во кои како надомест се даваат обврзници.

III.5. Сервисирање на јавниот долг

Сите обврски по основ на државен долг кои достасаа во 2012 година, беа редовно и навремено сервисирани од страна на Министерството за финансии, како и од останатите носители на јавниот долг.

За отплата на обврските по основ на главнина на **државниот долг** од Буџетот на РМ за 2012 година беа потрошени 5.402 милиони денари, додека за отплата на каматни трошоци беа исплатени средства во вкупен износ од 4.216 милиони денари.

III.6. Континуирани државни хартии од вредност

III.6.1 Примарен пазар на државни хартии од вредност (ДХВ)

Задолжување преку издавање ДХВ во 2012 година - Со Одлуката за утврдување на максималниот износ на ново задолжување преку издавање ДХВ од страна на Владата на Република Македонија (Службен весник на Република Македонија бр. 03/13) беше утврден максималниот износ на задолжување во висина од 27.475,00 милиони денари. Во овие рамки, новото задолжување по основ на издадени ДХВ во 2012 година изнесуваше 27.470,02 милиони денари, а состојбата на вкупно издадените ДХВ заклучно со 31.12.2012 година изнесуваше 49.521,53 милиони денари.

Аукции на ДХВ - Во периодот јануари - декември 2012 година, Министерството за финансии на редовна основа издаваше 3, 6 и 12-месечни државни записи со и без девизна клаузула, како и 3 и 5-годишни државни обврзници со и без девизна клаузула. Во овој период се одржаа вкупно сто и седумнаесет (117) аукции на ДХВ, односно шеесет (60) аукции на 3-месечни државни записи, петнаесет (15) аукции на 6-месечни државни записи, дванаесет (12) аукции на 12-месечни државни записи, единаесет (11) аукции на 3-годишни државни обврзници и деветнаесет (19) аукции на 5-годишни државни обврзници.

Вкупниот износ понуден на аукциите на ДХВ во 2012 година изнесуваше 123.275,16 милиони денари, односно поодделно по рочности вкупниот понуден износ беше дистрибуиран на следниот начин: на аукциите на 3-месечни државни записи беше понуден износ од 98.256,02 милиони денари, на аукциите на 6-месечни државни записи 11.476,22 милиони денари, на аукциите на 12-месечни државни записи беше понуден износ од 3.440,39 милиони денари, на аукциите на 3-годишни државни обврзници 2.136,18 милиони денари и на аукциите на 5-годишни државни обврзници 7.966,35 милиони денари. Вкупната реализација на аукциите во овој период изнесуваше 115.227,93 милиони денари. Врз основа на презентираниите податоци за понудениот износ и износот на реализација на аукциите на ДХВ, може да се согледа дека процентот на успешност на аукциите во 2012 година изнесува 93,47%, што претставува зголемување за 1,82 процентни поени во однос на 2011 година, кога процентот на успешност на аукциите изнесуваше 91,65%.

Во 2012 година портфолиото на континуирани ДХВ го сочинуваа 3-месечни државни записи, 6-месечни државни записи, 12-месечни државни записи, 3-годишни државни обврзници и 5-годишни државни обврзници. Заклучно со 31.12.2012 година, рочната структура на портфолиото на ДХВ е следна:

- процентуалното учество на 3-месечните државни записи во рочната структура изнесува 65,17%, што претставува намалување за 8,58 процентни поени во однос на 31.12.2011 година кога изнесуваше 73,75%;
- процентуалното учество на 6-месечните државни записи во рочната структура изнесува 6,04%, што значи намалување за 14,85 процентни поени во споредба со 31.12.2011 година кога изнесуваше 20,89%;
- процентуалното учество на 12-месечните државни записи во рочната структура изнесува 6,55%, што значи зголемување за 6,55 процентни поени

во споредба со 31.12.2011 година кога изнесуваше 0%;

- процентуалното учество на 3-годишните државни обврзници во рочната структура изнесува 4,20%, што претставува зголемување за 4,20 процентни поени во однос на 31.12.2011 година кога изнесуваше 0% ; и
- процентуалното учество на 5-годишните државни обврзници во рочната структура изнесува 18,04%, што значи зголемување за 12,68 процентни поени во споредба со 31.12.2011 година кога изнесуваше 5,36%;

Движење на каматните стапки на аукциите на ДХВ – Во текот на 2012 година, при спроведувањето на аукциите на ДХВ се применуваше тендер со износи.

Во овој период каматните стапки на краткорочните државни хартии од вредност се променија еднакратно, и во зависност од рочноста на инструментите тие се променија од 0,10 п.п до 0,45 п.п. Во анализираниот период, каматните стапки на 3-месечните државни записи без и со девизна клаузула се намалија за 0,20 п.п, и на крајот на декември изнесуваа 4,00% и 3,90% соодветно, каматната стапка на 6-месечните државни записи со девизна клаузула се намали за 0,10 п.п, и на крајот на декември изнесуваше 4,00%, додека каматната стапка на 12-месечните државни записи без девизна клаузула се зголеми за 0,45 п.п, и на крајот на декември изнесуваше 4,75%. Во овој период каматните стапки на долгорочните хартии од вредност останаа непроменети, при што каматните стапки на 3-годишните државни обврзници без и со девизна клаузула изнесуваа 5,30% и 5,10% соодветно, додека каматните стапки на 5-годишните државни обврзници без и со девизна клаузула изнесуваа 5,70% и 5,50% соодветно.

Сопственичка структура на недостасани ДХВ - Доминантното учество на банките во сопственичката структура на недостасани државни хартии од вредност продолжи и во текот на 2012 година. Заклучно со 31.12.2012 година процентуалното учество на банките во сопственичката структурата на државните хартии од вредност изнесува 57,51%, додека учеството на останатите пазарни субјекти изнесува 42,49%. Во анализираниот период, учеството на банките бележи намалување за 7,26 п.п. во однос на учеството на останатите субјекти кое е соодветно зголемено за истиот сооднос. Заклучно со 31.12.2011 година, соодносот меѓу банките и останатите пазарни субјекти изнесуваше 64,77 спрема 35,23 соодветно.

III.6.2 Секундарен пазар на ДХВ

Постојната регулатива за секундарно тргување во Република Македонија овозможува тргување со сите структурни државни хартии од вредност на Македонска берза А.Д, како и тргување со континуираните државни хартии од вредност на пазарите преку шалтер.

Во 2012 година, вкупниот обем на тргување реализиран на Македонската берза изнесуваше 21.453.582,00 евра, што претставува намалување за 8,92% во однос на 2011 година кога изнесуваше 23.553.560,00 евра. Истовремено, вкупниот остварен промет на тргување во 2012 година изнесуваше 19.535.765,00 евра што претставува

намалување за 7,01% во однос на 2011 година. (Графикон бр. 15)

Во истиот период, на пазарот преку шалтер се реализирани вкупно седум (7) трансакции со државни хартии од вредност, при што сите склучени трансакции се однесуваат на краткорочни државни хартии од вредност. Вкупниот номинален износ на тргување изнесуваше 1.058.000.000,00 денари. Споредено со тргувањето во 2011 година, може да се констатира дека во 2012 година се реализирани помал број трансакции, но вкупниот номиналниот износ на тргување беше поголем за 322.850.000,00 денари во однос на тргувањето во 2011 година.

III.7. Новосклучени заеми во 2012 година

III.7.1 Новосклучени заеми на централната влада

- **Задолжување на Република Македонија кај Дојче банка**

На 6.7.2012 година Министерството за финансии во име на Владата на Република Македонија и Дојче банка потпишаа Договор за заем во износ од 75.000.000 евра. Средствата од заемот од Дојче банка во износ од 75 милиони евра беа наменети за финансирање на буџетскиот дефицит во 2012 година и рефинансирање на обврските кои достасуваат по основ на редовна отплата на државниот долг.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ на заем: 75 милиони евра;
  - рок на отплата: 5 години;
  - начин на отплата: полугодишна отплата на каматата, а главницата ќе се отплати одеднаш, на крајот на 5-та година од одобрувањето на заемот;
  - каматна стапка: фиксна каматна стапка која се формира како збир од 5 - годишен Swap (за евро валута) и маргина во висина од 5,33%.
- **Задолжување на Република Македонија кај Светска банка по Договорот за заем за дополнително финансирање Проект за подобрување на општинските услуги**

На 7.6.2012 година Министерството за финансии во име на Владата на Република Македонија и Светска банка потпишаа Договор за заем во износ од 37.200.000 евра. Средствата од заемот ќе бидат наменети за подобрување на транспарентноста, финансиската одржливост и испорака на целни општински услуги во општините учеснички во Проектот.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ на заем: 37.2 милиони евра;
- рок на отплата: 18 години со 5 години грејс период;
- начин на отплата: 26 полугодишни рати на секој 15 февруари и 15 август во годината, почнувајќи од 15 август 2017 година до 15 август 2029 година;
- каматна стапка: 6 месечен ЕУРИБОР со варијабилен распон;
- еднократна провизија: 0,25 %.

- **Задолжување на Република Македонија кај Светска банка по Договорот за заем за финансирање на Проектот за осигурување од природни катастрофи**

На 23.3.2012 година Министерството за финансии во име на Владата на Република Македонија и Светска банка потпишаа Договор за заем во износ од 5.000.000 УСД. Средствата од заемот ќе бидат наменети за зголемување на пристапот на домаќинствата, земјоделците и малите и средните претпријатија до финансиска заштита од загуби предизвикани од природни катастрофи.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ на заем: 5 милиони УСД;
  - рок на отплата: 22 години со 6 години грејс период;
  - начин на отплата: 32 полугодишни рати на секој 15 мај и 15 ноември во годината, почнувајќи од 15 мај 2017 година до 15 мај 2032 година;
  - каматна стапка: 6-месечен ЛИБОР за евравалута со варијабилен распон;
  - еднократна провизија: 0,25 %.
- **Задолжување на Република Македонија кај Европската банка за обнова и развој по проектот „Рехабилитација на источниот дел од железничката пруга на Коридор VIII, фаза 1 - делница Куманово–Бељаковце“**

На 21.8.2012 година, Министерството за финансии во име на Владата на Република Македонија и Европската банка за обнова и развој (ЕБОР) потпишаа Договор за заем во износ од 46.400.000 евра. Со воспоставување на овој Коридор ќе се развие систем на превоз што ќе придонесе кон зголемување на трговската размена меѓу Р. Албанија, Р. Македонија и Р. Бугарија, односно подобрување на приодот и поврзување со соседните земји, во функција на подобрување на конкурентноста и развојот на економијата и комуникацијата со европските земји. Со рехабилитацијата на оваа делница ќе се придонесе кон намалување на трошоците за нејзино одржување и обезбедување сигурен сообраќај, односно кон подобрување на безбедноста при транспорт на луѓе и добра, заштеди во време, како и еколошки придобивки.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ на заем: 46.400.000 евра;
- рок на отплата: 15 години со вклучен грејс период од 4 години;
- начин на отплата: 22 полугодишни рати, на 20 април и 20 октомври секоја година, започнувајќи од 20 октомври 2016 година;
- каматна стапка: варијабилна каматна стапка и се состои од 6-месечен ЕУРИБОР зголемен за маргина од 1%. Каматната стапка се плаќа на годишно ниво;
- провизија за неповлечени средства – 0,5% од износ на неповлечени средства од заемот.

III.7.2. Новосклучени заеми на локална самоуправа

- **Проект за изградба на инфраструктура за забрзан одржлив економски развој**

На 13.8.2012 година општина Илинден и Халкбанк АД Скопје потпишаа Договор за долгорочен кредит во висина од 569.000,00 евра во денарска противвредност за финансирање на проектот „Изградба на инфраструктура за забрзан одржлив економски развој“. Имплементацијата на овој Проект е насочена кон обезбедување квалитетни услови за привлекување домашни и странски инвеститори во локалните економски зони во општината, со што директно ќе се влијае на економскиот развој на општина Илинден. Со реализацијата на овој Проект ќе се изгради пристапна и внатрешна патна и комунална инфраструктура согласно сите пропишани стандарди и нормативи за современа и модерна инфраструктура и на таков начин ќе се создадат услови за забрзан и одржлив економски развој на општината.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 569.000,00 евра во денарска противвредност;
- каматна стапка: 6,7 % на годишно ниво;
- рок за враќање: 5 (пет) години; и
- еднократна провизија: 0,5% од износот на кредитот.

III.7.3. Новосклучени заеми на јавни претпријатија

- **Проект за набавка на трајни обртни средства за продукција на програма за потребите на Македонска радиотелевизија**

На 27.11.2012 година ЈП Македонска радиотелевизија и Комерцијална банка АД Скопје потпишаа Договор за долгорочен кредит во висина од 150.000.000,00 денари за финансирање на Проектот за набавка на трајни обртни средства за продукција на програма за потребите на Македонска радиотелевизија. Со Проектот за набавка на трајни обртни средства за продукција на програма за потребите на Македонска радиотелевизија ќе се збогати дејноста и ќе се воведат нов квалитет во работата на јавниот радиодифузен сервис.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 150.000.000,00 денари;
- рок за враќање: 5 (пет) години со вклучена 1 (една) година грејс период сметано од денот на првото повлекување на средствата од кредитот;
- каматна стапка: 8% на годишно ниво;
- еднократна провизија во висина од 0,5% од износот на одобриениот кредит и провизија во износ од 0,5% од износот на искористените средства од кредитот, но не повеќе од 150.000 денари;
- без провизија за предвремено враќање.

III.8. Издадени гаранции во 2012 година

- **Државна гаранција на Република Македонија издадена на ЕЛЕМ АД Скопје на обврските од Договорот за заем од Европската банка за обнова и развој за проектот „ХЕ Бошков мост“**

На 3.4.2012 година беше потпишан Договорот за гаранција издадена на ЕЛЕМ АД Скопје за исполнување на обврските по Договорот за заем од Европската банка за обнова и развој (ЕБОР). Република Македонија го гарантира намирувањето на обврските во износ од 65.000.000 евра.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 65.000.000 евра;
- каматна стапка: варијабилна каматна стапка и се состои од 6-месечен ЕУРИБОР зголемен за 1 п.п. годишна маргина;
- рок на отплата: 15 години со вклучен грејс период; и
- грејс период: 5 години.

- **Државна гаранција на Република Македонија издадена на МЖ Транспорт АД - Скопје на обврските од Договорот за заем од Европската банка за обнова и развој за проектот „Набавка на нови влечни и влечени средства во МЖ Транспорт АД - Скопје“**

На 1.10.2012 година беше потпишан Договорот за гаранција издадена на МЖ Транспорт АД – Скопје за исполнување на обврските по Договорот за заем од Европската банка за обнова и развој (ЕБОР) за проектот „Набавка на нови влечни и влечени средства во МЖ Транспорт АД - Скопје“. Република Македонија го гарантира намирувањето на обврските во износ од 50.000.000 евра. Со Проектот ќе се изврши набавка на 4 дизелмоторни троделни патнички гарнитури, две троделни патнички електромоторни гарнитури, реконструкција на 5-6 електро локомотиви и 150 товарни вагони од различни типови.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ на заем: 50.000.000 евра;
- рок на отплата: 15 години со вклучен грејс период од 3 години и 6 месеци;
- начин на отплата: на 23 полугодишни рати, секој 20 март и 20 септември во годината;
- каматна стапка: варијабилна каматна стапка и се состои од 6-месечен ЕУРИБОР зголемен за маргина од 1%;
- еднократна провизија – трошок во износ од 1% од износот на заемот;
- провизија за неповлечени средства – 0,5% од износот на неповлечените средства од заемот.

- Државна гаранција на Република Македонија издадена на Македонската банка за поддршка на развојот на обврските од Договорот за заем од Европската инвестициона банка за Проектот за финансирање мали и средни претпријатија и други приоритетни проекти - III фаза

На 10.7.2012 година беше потпишан Договорот за гаранција издадена на Македонска банка за поддршка на развојот за исполнување на обврските по Финансискиот договор од Европската инвестициона банка (ЕИБ) за Проектот за финансирање мали и средни претпријатија и други приоритетни проекти - III фаза. Република Македонија го гарантира намирувањето на обврските во износ од 100.000.000 евра.

Третата фаза од овој Проект претставува продолжување на успешната реализација на првиот и вториот проект со што продолжува поддршката на приватниот сектор од страна на Владата на Р. Македонија. Целта на Проектот е обезбедување свеж капитал за малите и средните претпријатија и ублажување на последиците од кризата врз овој сегмент од реалниот сектор. Дополнително, овој Проект има за цел поддршка на нови проекти, нови вработувања, зголемена ликвидност на стопанството и зголемен извоз.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ на заем: 100.000.000 евра;
  - рок на отплата: на секоја транша од заемот може да изнесува од најмалку четири години до најмногу осум години од датумот на повлекување на траншата, со вклучен грејс период кој може да биде меѓу 60 дена и две години од датумот на повлекување на траншата. Рокот за отплата на заемот ќе се одреди за секоја транша одделно на денот на доставувањето на барањето за повлекување на средствата од заемот од страна на Македонска банка за поддршка на развојот;
  - начин на отплата: траншата може да се отплати и еднократно, на ден кој е меѓу три и пет години од денот на повлекување на траншата;
  - каматна стапка: ќе се одредува за секоја транша од заемот одделно, на денот на доставувањето на барањето за повлекување на средствата од заемот од страна на Македонска банка за поддршка на развојот, во зависност од тоа која каматна стапка е поповолна за Република Македонија (фиксна или варијабилна).
- Државна гаранција на Република Македонија издадена на ЕЛЕМ АД Скопје на обврските од Договорот за заем од Дојче банка за проектот „Модернизација на блок 2 и блок 3 во ТЕ Битола“.

На 24.8.2012 година беше потпишан Договорот за гаранција на Република Македонија издадена на АД ЕЛЕМ за исполнување на обврските по Договорот за заем од Дојче банка за финансирање на проектот „Модернизација на блок 2 и блок 3 во ТЕ Битола“. Република Македонија го гарантира намирувањето на обврските

во износ од 49.232.018 евра. Со ревитализација и модернизација на ТЕ Битола ќе се намали емисијата на NOx, ќе се продолжи работниот век и ќе се зголеми ефикасноста на електраната. Покрај тоа ќе се спречи поголем увоз на електрична енергија, со што на подолг рок се обезбедува стабилност на националниот електроенергетски систем и усогласување со директивите на ЕУ за ваков тип на постројки.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 49.232.018 евра (заемот е поделен на два дела во износи од по 24.367.656 евра и 24.864.362 евра);
- каматна стапка: варијабилна каматна стапка и се состои од 6-месечен ЕУРИБОР плус 1,675% годишно;
- рок на отплата: 12 години;
- грејс период: за износот 24.367.656 евра е 10 месеци, а за износот 24.864.362 е 22 месеци;
- еднократна провизија: 0,625% од износот на заемот;
- провизија за износот на неповлечени средства: 0,625% од износот на неповлечените средства од заемот на годишно ниво; и
- провизија за агент: 9.500 евра годишно на Дојче банка, сè до целосна отплата на заемот.

IV. Активности во управувањето со јавниот долг

IV.1. Повлекувања по основ на склучени кредити по кредитори и нивоа на долг

Табела бр.1
Повлекувања по основ на веќе склучени и новосклучени кредити по кредитори и нивоа на јавен долг

во милиони евра	Повлечени средства јан-дек 2012
Повлекувања по основ на кредити на вкупен јавен долг	238.33
Долг на централна влада (консолидиран)	135.43
Официјални кредитори	60.43
Мултилатерални кредитори	55.89
ИБРД	23.27
ЦЕДБ	11.69
ЕБРД	15.90
ЕИБ	5.03
Билатерални кредитори	4.54
Приватни кредитори	75.00
Повлекувања по основ на кредити на општините	3.41
Официјални кредитори	3.41
Мултилатерални кредитори	3.41
ЕБРД	3.41
Повлекувања по основ на кредити на јавни претпријатија	99.49
Официјални кредитори	74.45
Мултилатерални кредитори	56.51
ИБРД	3.82
ЕБРД	0.86
ЕИБ	51.83
Билатерални кредитори	17.94
Приватни кредитори	25.04

Извор: МФ и НБРМ

IV.2. Примарен пазар на ДХВ

Табела бр. 2

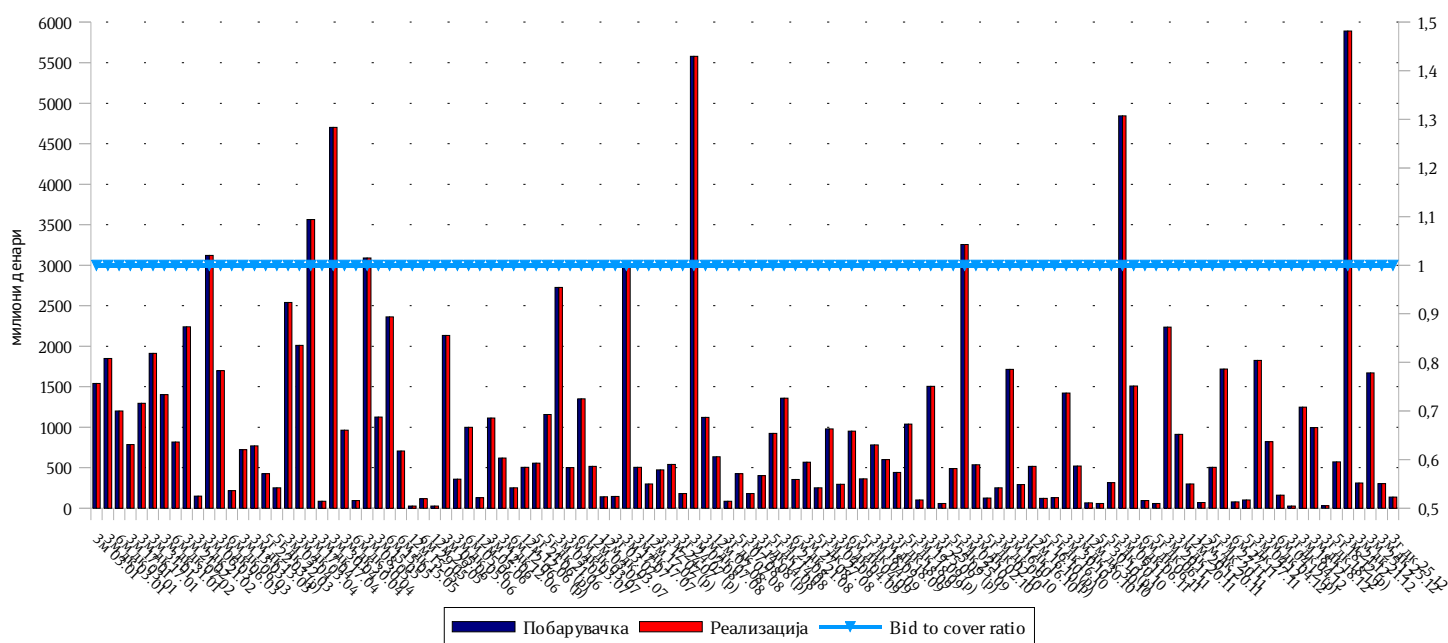
Нето емисија на континуирани државни хартии од вредност и структурни обврзници (во милиони евра)

		Q1-2012	Q2-2012	Q3-2012	Q4-2012	Вкупно Q1-Q4 2012
I	Нето издадени континуирани државни хартии од вредност	19,10	165,82	85,94	175,81	446,67
2	3-месечни ДЗ	22,45	77,34	-31,55	192,09	260,33
3	6-месечни ДЗ	-14,46	49,68	6,81	-66,90	-24,87
4	12-месечни ДЗ	0,00	10,72	24,79	14,93	50,44
5	3-годишна ДО	0,00	0,00	29,06	4,82	33,88
6	5-годишна ДО	11,11	28,08	56,83	30,87	126,89
II	11-та емисија на обврзница за денационализација*	0,00	10,00	0,00	0,00	10,00
I+II	Вкупно	19,10	175,82	85,94	175,81	456,67

Извор: МФ

Графикон бр. 7

Побарувачка и реализација на аукциите на државни хартии од вредност, јануари – декември 2012 година

Извор: МФ

Табела бр. 3
 Просечни каматни стапки на ДХВ без девизна клаузула во 2012 година

Датум на одржување на аукциите	Каматна стапка на 3-месечни ДЗ	Каматна стапка на 6-месечни ДЗ	Каматна стапка на 12 – месечни ДЗ	Каматна стапка на 3 – годишни ДО	Каматна стапка на 5-годишни ДО
Јануари	4,20				
Февруари	4,20				
Март	4,20				5,70
Април	4,20				
Мај	4,15	4,10	4,39		
Јуни	4,00	4,10	4,75		5,70
Јули	4,00		4,75	5,30	
Август	4,00		4,75		5,70
Септември	4,00			5,30	
Октомври	4,00		4,75		5,70
Ноември	4,00	4,10	4,75		
Декември	4,00	4,10			5,70

Извор: МФ

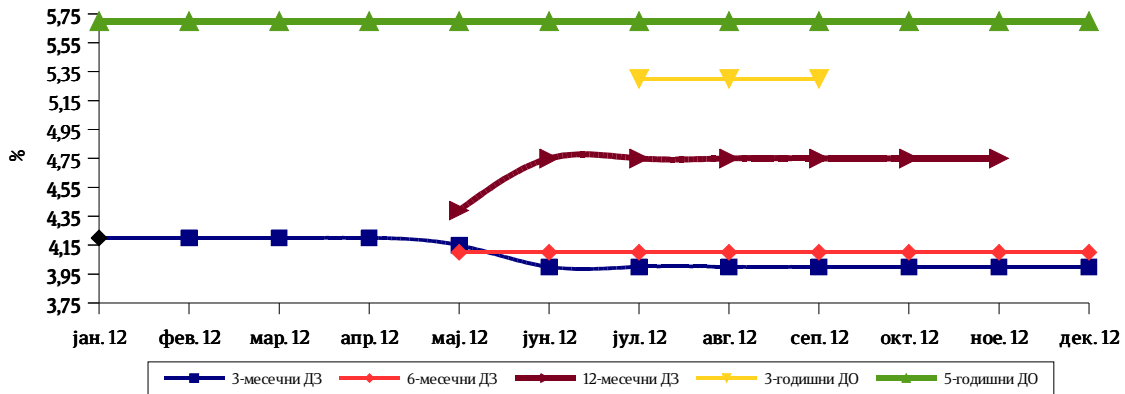
Табела бр. 4
 Просечни каматни стапки на ДХВ со девизна клаузула во 2012 година

Датум на одржување на аукциите	Каматна стапка на 3-месечни ДЗ	Каматна стапка на 6-месечни ДЗ	Каматна стапка на 12 – месечни ДЗ	Каматна стапка на 3 – годишни ДО	Каматна стапка на 5-годишни ДО
Јануари	4,10	4,10			
Февруари	4,10	4,10			
Март	4,10	4,10			5,50
Април	4,10	4,10			
Мај		4,00			
Јуни	3,90				5,50
Јули	3,90	4,00	4,50		
Август	3,90	4,00		5,10	5,50
Септември	3,90	4,00		5,10	5,50
Октомври	3,90		4,50		5,50
Ноември	3,90	4,00	4,50	5,10	5,50
Декември	3,90			5,10	

Извор: МФ

Графикон бр. 8

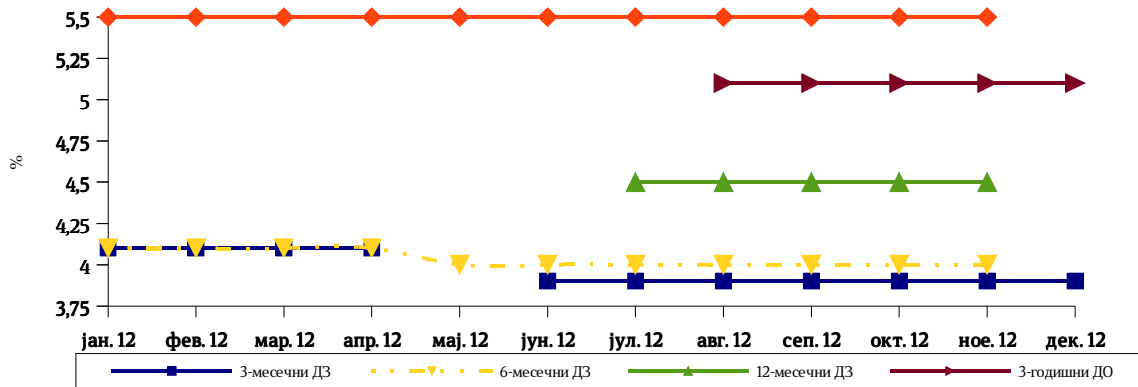
Просечни каматни стапки постигнати на аукциите на ДХВ без девизна клаузула

Извор: МФ

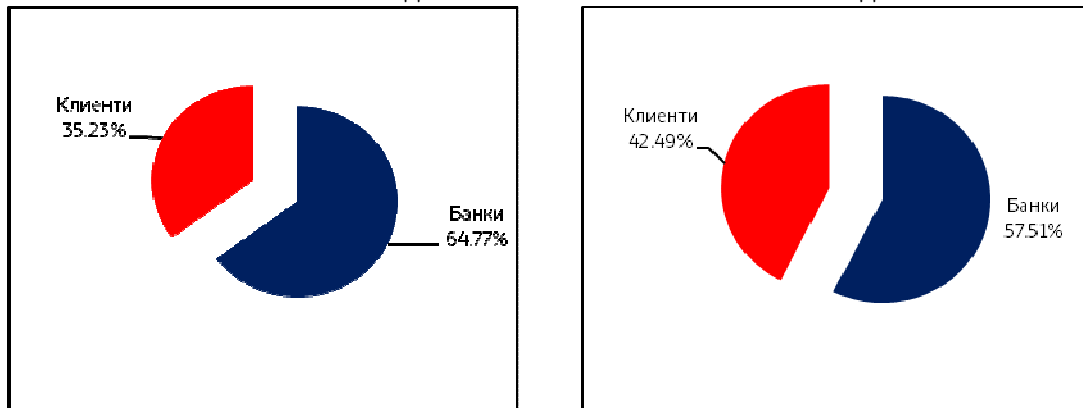
Графикон бр. 9

Просечни каматни стапки постигнати на аукциите на ДХВ со девизна клаузула

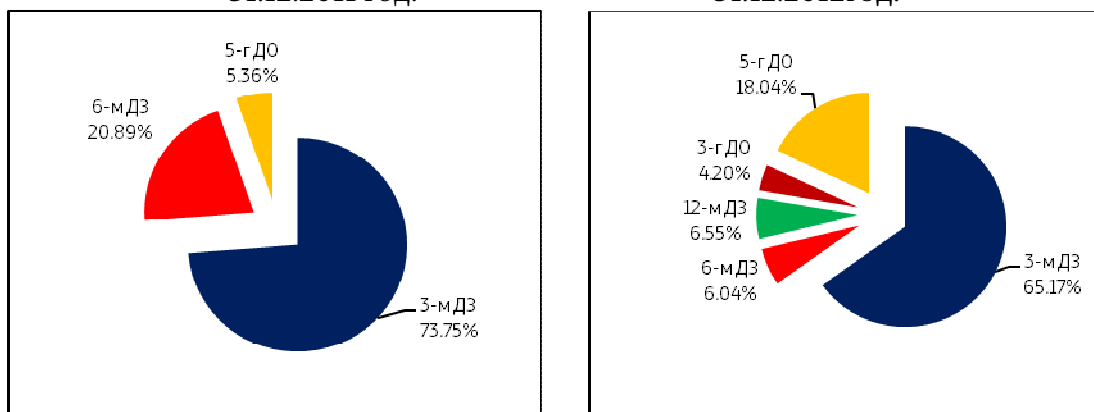
Извор: МФ

Графикон бр. 10
Сопственичка структура на континуирани ДХВ
31.12.2011 год. 31.12.2012 год.

Извор: МФ

Графикон бр. 11
Рочна структура на континуирани ДХВ
31.12.2011 год. 31.12.2012 год.

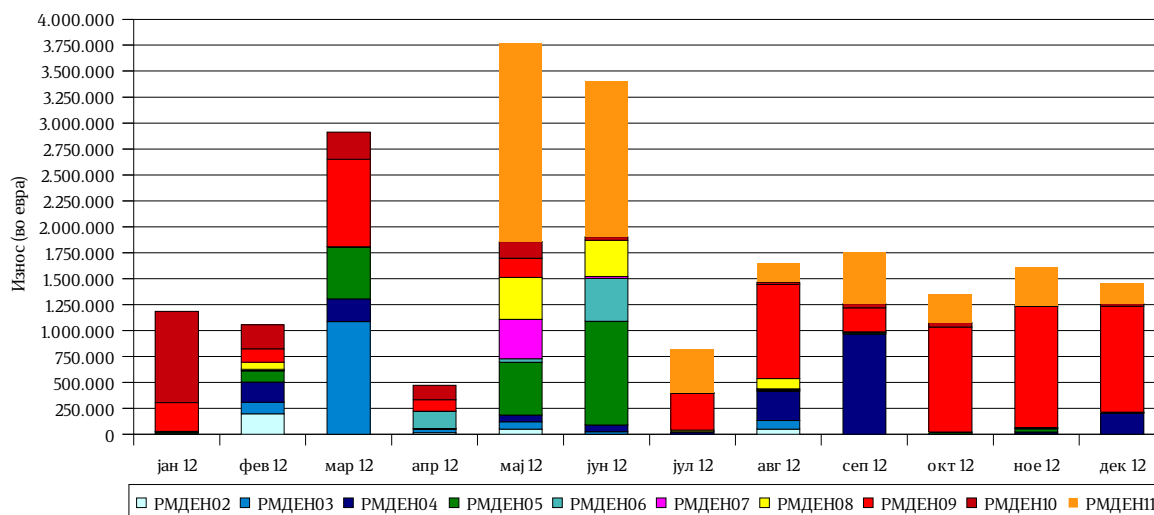

Извор: МФ

IV.3. Секундарен пазар на ДХВ

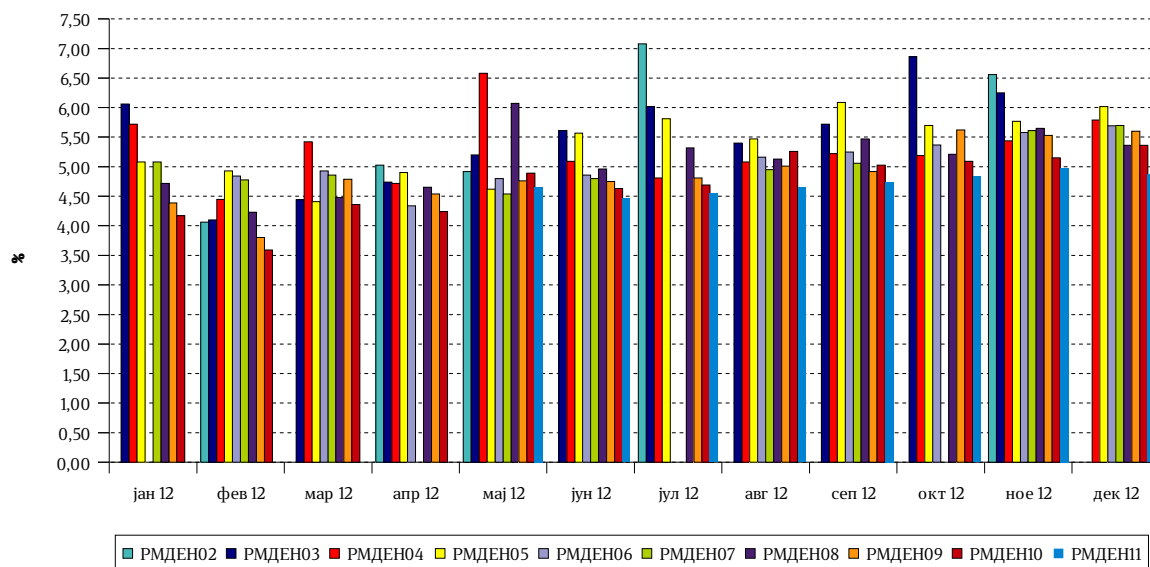
IV.3.1. Македонска берза АД Скопје

Графикон бр. 12
Обем на тргување со структурни државни обврзници,
јануари – декември 2012 година

Извор: Македонска берза АД Скопје

Графикон бр. 13
Принос до достасување на структурните државни обврзници,
јануари – декември 2012 година

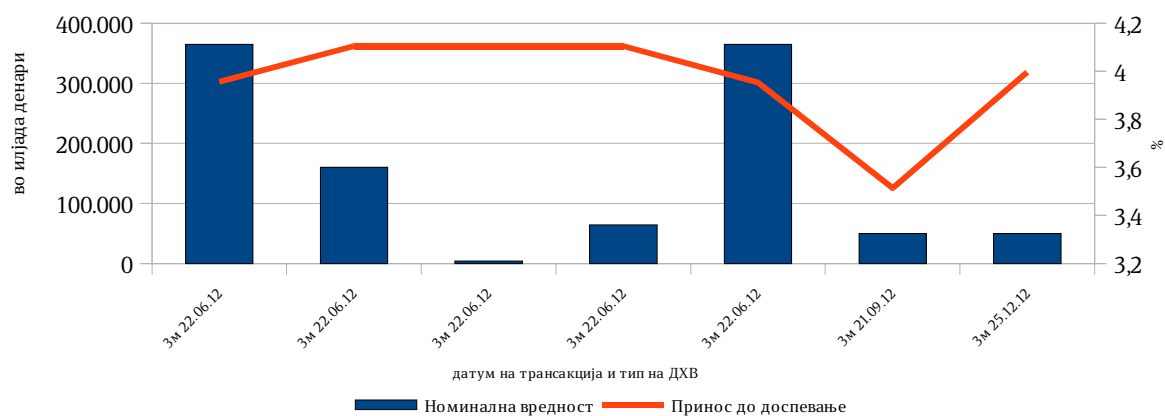
Извор: Македонска берза АД Скопје

IV.3.2. Пазари преку шалтер

Графикон бр. 14

Склучени трансакции со државни хартии од вредност на пазарот преку шалтер,
јануари – декември 2012 година

Извор: НБРМ

V. Карактеристики на портфолиото на долгот

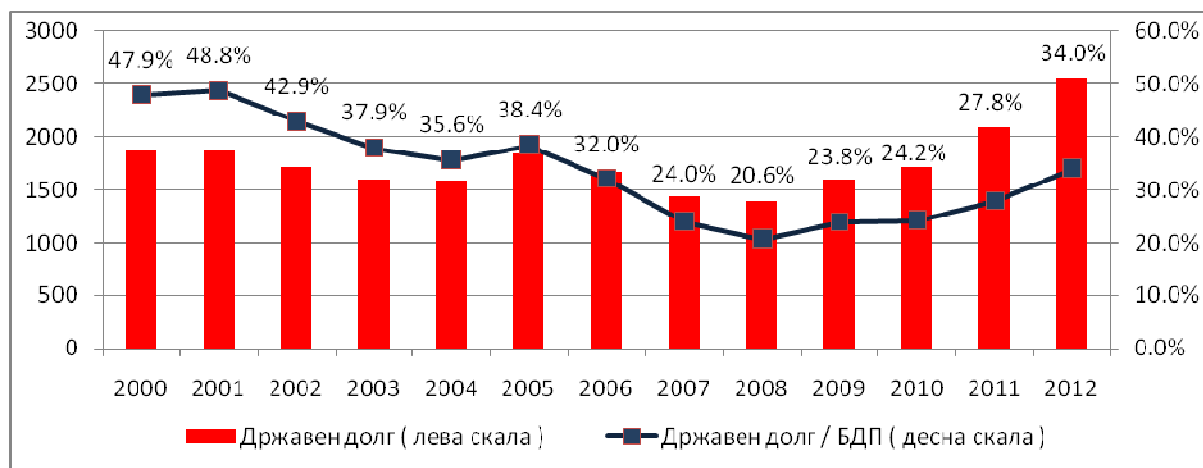
V.1. Државен долг

Табела бр. 5
Движење на државниот долг

(во милиони ЕУР)	година						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
НАДВОРЕШЕН ДРЖАВЕН ДОЛГ	1,025.2	877.2	921.2	1,105.3	1,173.8	1,582.1	1,615.9
Долг на централна влада (консолидиран)	1,025.2	877.2	921.2	1,105.3	1,173.8	1,582.1	1,612.5
Долг на општини	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.4
ДОМАШЕН ДРЖАВЕН ДОЛГ	648.4	552.8	465.9	492.0	537.0	510.8	938.6
Долг на централна влада (консолидиран)	648.2	552.8	465.5	491.7	536.8	506.7	932.0
Долг на општини	0.2	0.0	0.4	0.3	0.2	4.1	6.6
Државен долг	1,673.6	1,430.0	1,387.1	1,597.2	1,710.8	2,092.9	2,554.5
Државен долг како % од бруто домашен производ	32.0	24.0	20.6	23.8	24.2	27.8	34.0

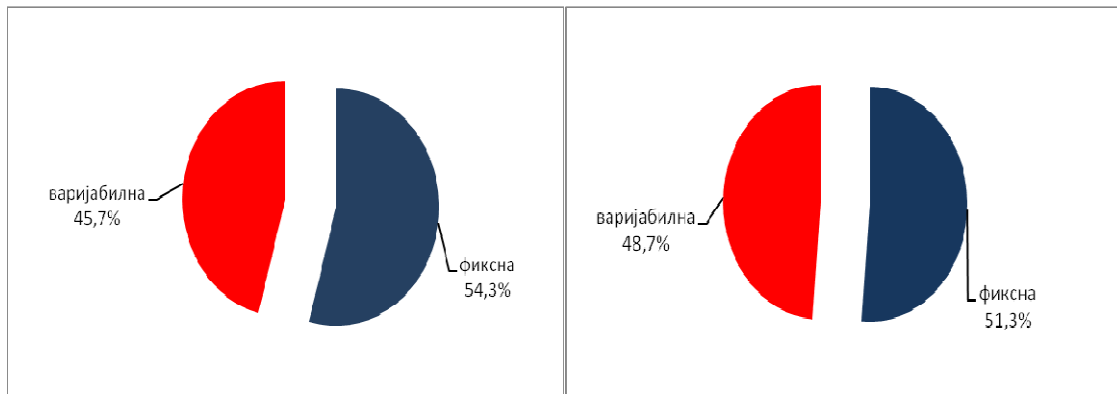
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 15
Движење на државниот долг во однос на БДП

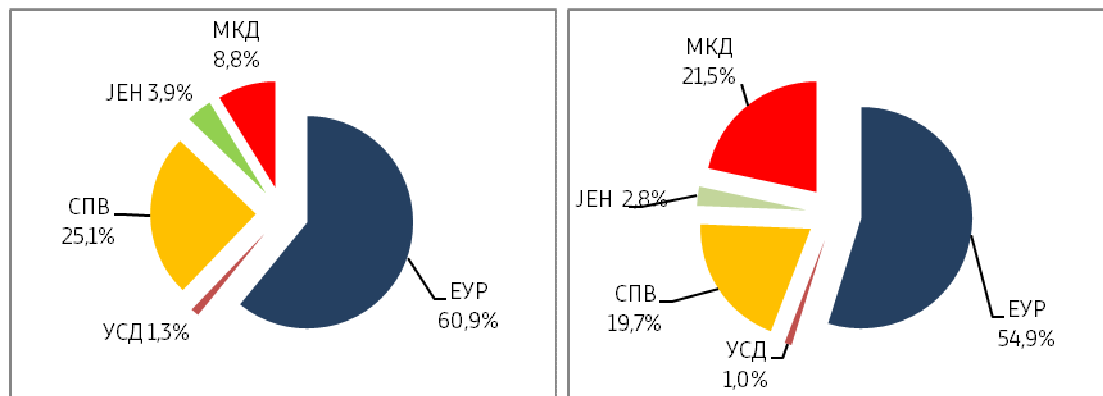
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 16
 Каматна структура на вкупниот државен долг
 31.12.2011 год. 31.12.2012 год

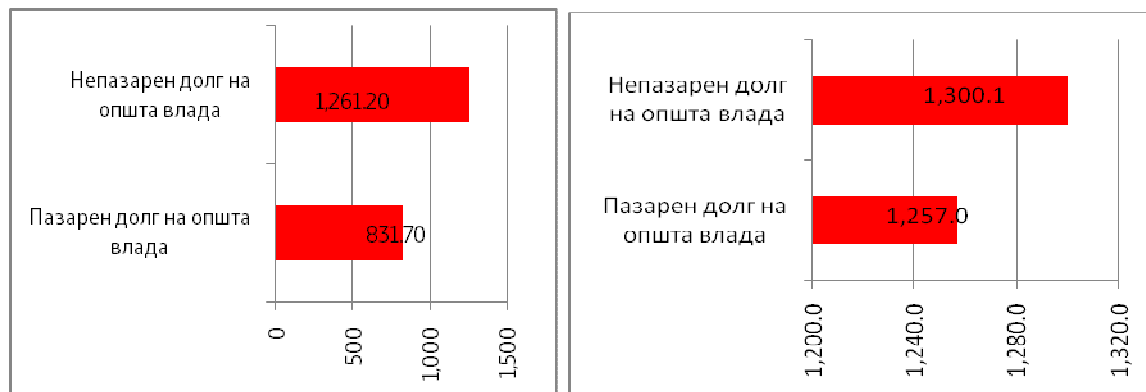
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 17
 Валутна структура на државниот долг
 31.12.2011 31.12.2012

Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 18
 Пазарен/непазарен државен долг (во милиони евра)
 31.12.2011 31.12.2012

Извор: МФ и НБРМ

Индикатори за ризик на портфолиото на државниот долг

**Табела бр. 6 Просечно време на достасување – ATM
(во години)**

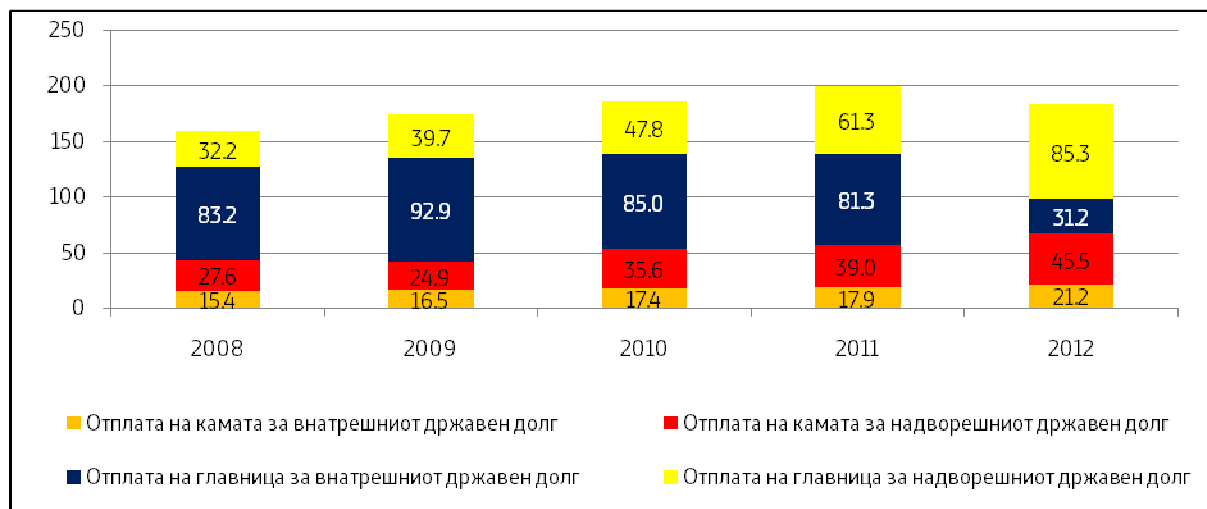
	2009	2010	2011	2012
Внатрешен долг	1,8	1,4	1,3	1,3
Надворешен долг	7,2	7,0	6,1	5,2
Вкупен државен долг	5,5	5,2	4,9	3,8

**Табела бр. 7 - Просечно време до рефиксирање – ATR
(во години)**

	2009	2010	2011	2012
Внатрешен долг	1,6	1,3	1,2	1,3
Надворешен долг	6,0	5,3	4,4	3,6
Вкупен државен долг	4,6	4,0	3,6	2,8

Извор: МФ

Графикон бр. 19
Отплата на камата и главница по основ на државен долг

Извор: МФ и НБРМ

V.2. Надворешен државен долг

Табела бр. 8

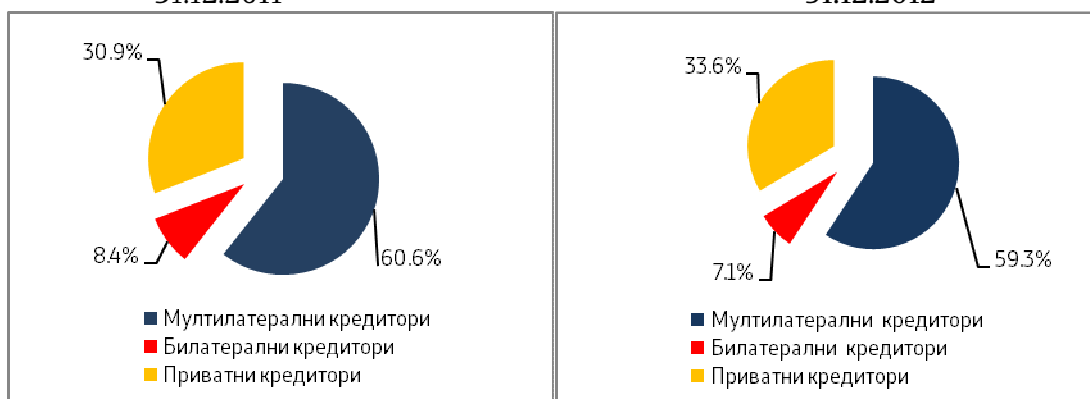
Надворешен државен долг по кредитори и должници (во милиони евра)

	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012
Надворешен државен долг	877.3	921.2	1,105.3	1,173.8	1,582.1	1,615.9
Официјални кредитори	726.9	769.4	776.0	841.8	1092.5	1072.7
Мултилатерални кредитори	658.5	683	678	719.1	959.5	957.8
ИБРД	103.2	127.8	148.8	195.8	218.8	229.9
ИДА	270.7	270.9	266.2	277.1	277.1	262.8
ИФАД	12.2	12.3	12.1	12.7	12.5	11.8
ЦЕДБ	17.4	16.8	20.4	27.6	29.6	39.4
ЕБРД	56.9	53.1	46.9	40.7	39.9	52.5
ЕИБ	108.1	117.1	106.6	96.2	85.7	80.2
ЕУ	90.0	85.0	77.0	69.0	61.0	51.0
ММФ	0.0	0.0	0.0	0.0	234.9	230.2
Билатерални кредитори	68.4	86.4	98.0	122.7	133.0	114.9
Непрограмиран долг	6.6	6.6	6.6	6.6	6.6	0.0
Новосклучени кредити	61.8	79.8	91.4	116.1	126.4	114.9
Приватни кредитори	150.4	151.8	329.3	332.0	489.6	543.2
Еврообврзница	150.0	150.0	325	325.0	325.0	325.0
Останати приватни кредитори	0.4	1.8	4.3	7.0	164.6	218.2

Извор: МФ и НБРМ

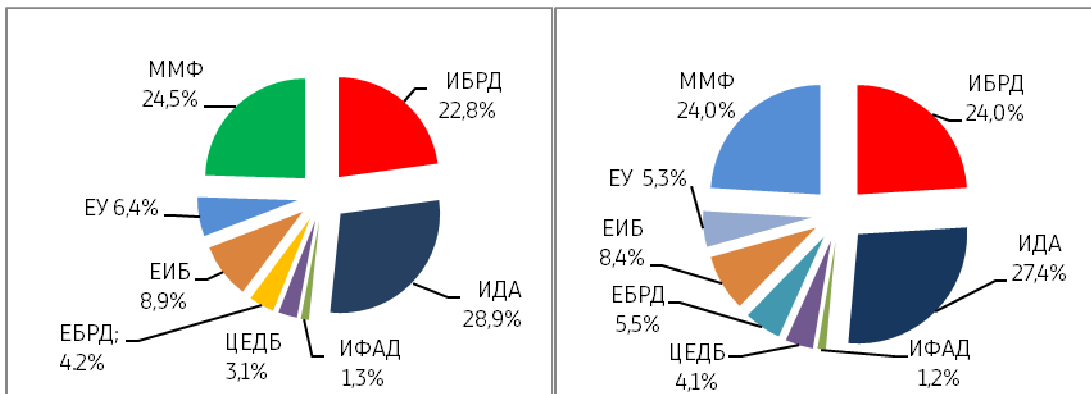
Графикон бр. 20

Структура на надворешниот државен долг по кредитори
31.12.2011 31.12.2012

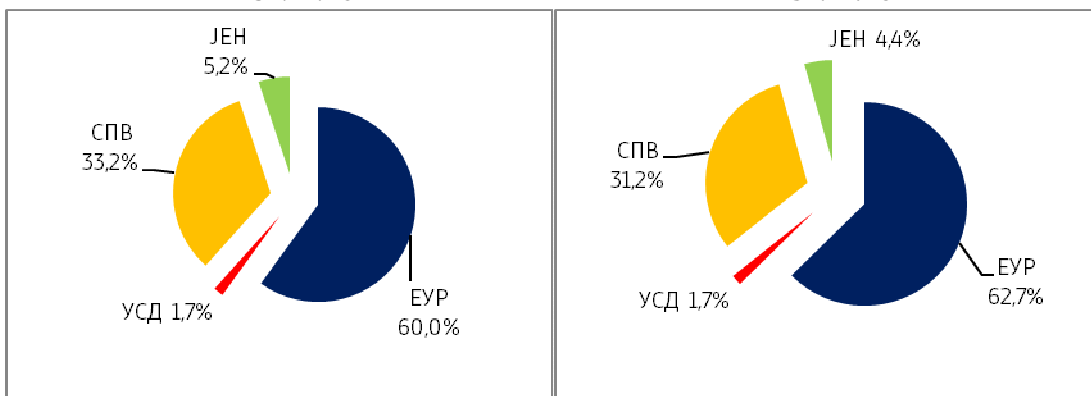
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 21
Структура на надворешниот државен долг по мултилатерални кредитори
31.12.2011 31.12.2012

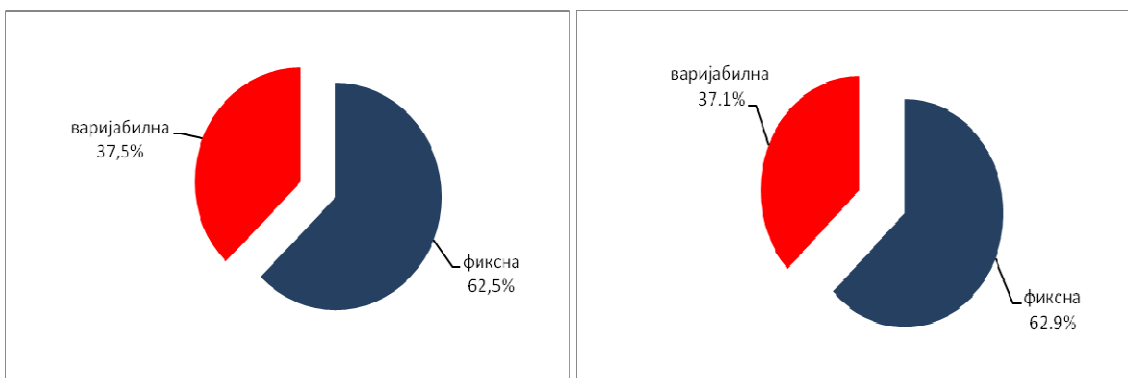
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 22
Валутна структура на надворешниот државен долг
31.12.2011 31.12.2012

Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 23
Каматна структура на надворешниот државен долг
31.12.2011 31.12.2012

Извор: МФ и НБРМ

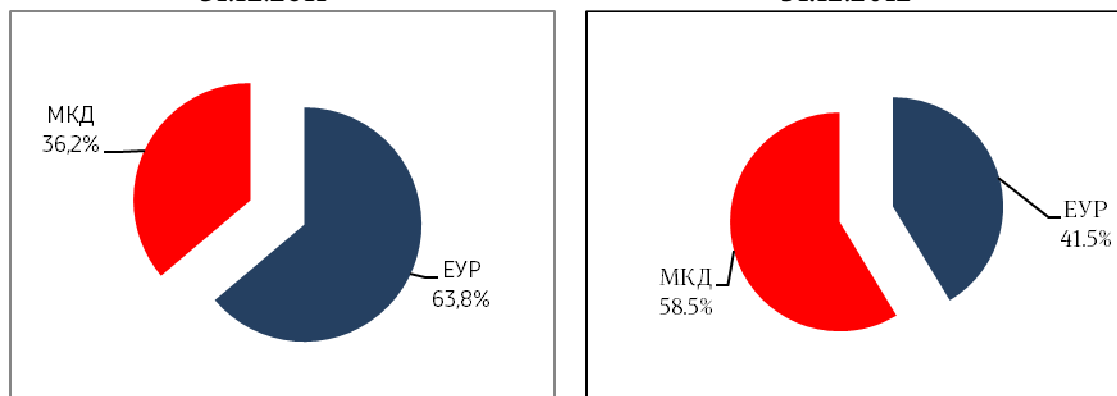
V.3. Внатрешен државен долг

Табела бр. 9
Внатрешен државен долг според методологијата GFS и Законот за јавен долг
(во милиони евра)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Државен долг	648.4	552.8	465.9	492.0	537.0	510.8	938.6
Долг на Централна влада (косолидиран)	648.2	552.8	465.5	491.7	536.8	506.7	932.0
Структурни обврзници	479.7	396.3	343.5	282.5	226.1	152.1	126.8
Обврзница за селективни кредити	17.0	17.0	16.9	16.9	16.9	16.9	16.9
Обврзница за приватизација на Стопанска банка	68.7	60.1	51.5	42.9	34.3	27.9	19.3
Обврзница за старо девизно штедење	254.9	203.9	152.9	101.9	51.0	0.0	0.0
Обврзница за денационализација	117.8	115.4	122.2	120.7	124.0	107.3	90.6
Континуирани државни хартии од вредност	168.6	156.5	122.0	209.2	310.6	354.6	805.2
Општини	0.2	0.0	0.4	0.3	0.2	4.1	6.6

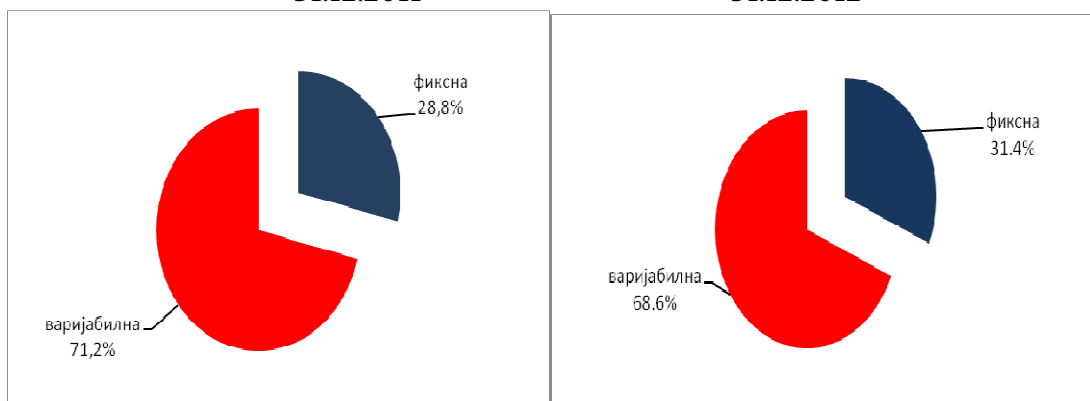
Извор: МФ

Графикон бр. 24
Валутна структура на внатрешниот државен долг
31.12.2011 31.12.2012

Извор: МФ

Графикон бр. 25
Каматна структура на внатрешниот државен долг
31.12.2011 31.12.2012

Извор: МФ

Графикон бр. 26
Однос меѓу состојбата на структурните обврзници и континуираните ДХВ

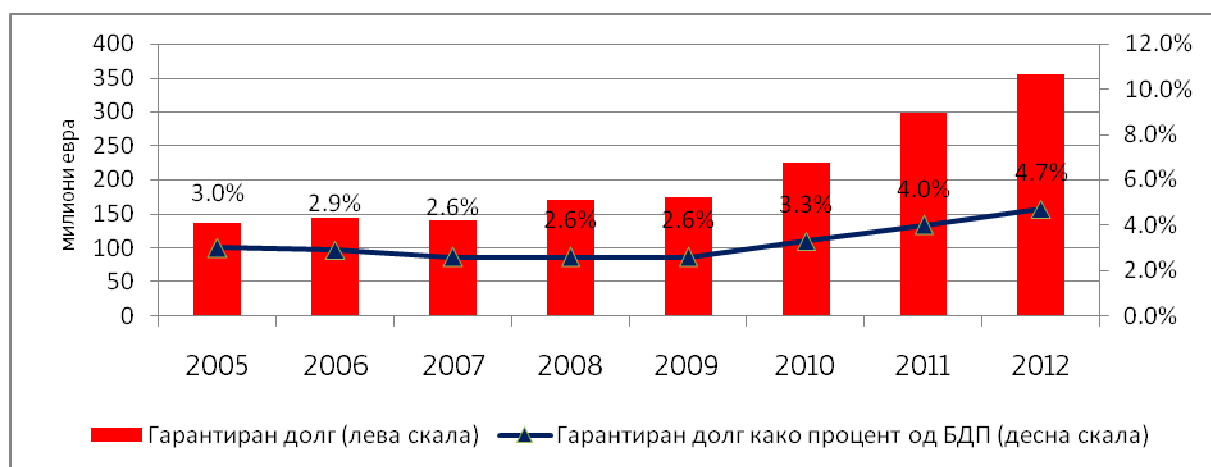

Извор: МФ

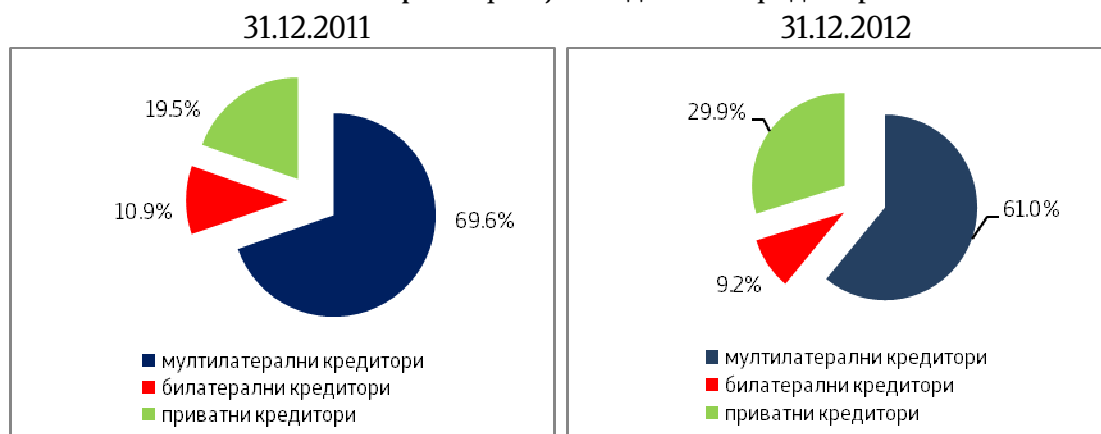
V.4. Гарантиран јавен долг

Графикон бр. 27
Состојба на гарантиран јавен долг

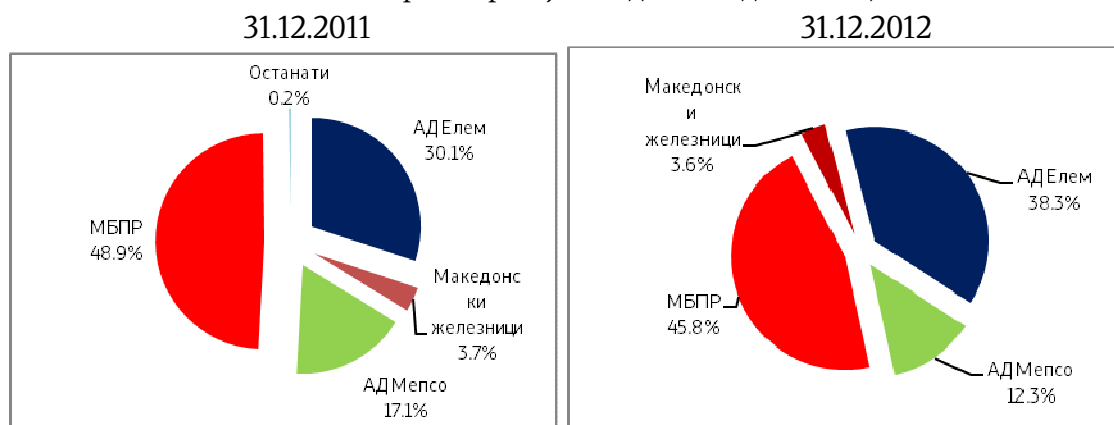
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 28
Гарантиран јавен долг по кредитори

Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 29
Гарантиран јавен долг по должници

Извор: МФ и НБРМ